

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

L'EXPERIÈNCIA DEL PORTAFOLIS EN ELS ESTUDIS DE COMUNICACIÓ

Reptes, obstacles i expectatives d'una nova metodologia d'aprenentatge i de reflexió

- Quílez Esteve, Laia
Universitat Rovira i Virgili
Departament d'Estudis de Comunicació
C/ Joncar, 31 Baixos 1^a (08005, BARCELONA, ESPANYA)
laia.quilez@urv.cat

1. RESUM:

L'eina del portafolis arrossega una experiència d'ús de gairebé vint anys en els països anglosaxons. Tanmateix, a la Universitat Rovira i Virgili, tot just ha començat a implementar-se. De fet, enguany és el primer curs que l'esmentada plataforma ha entrat en funcionament, concretament, i com a prova pilot, en els Estudis de Comunicació.

Aquesta ponència pretén reflexionar sobre la viabilitat d'un projecte que sembla d'entrada molt adient com a mètode de treball, ja que, per una banda, facilita l'aprenentatge i valoració crítica i autònoma de l'alumne, i, per l'altra, pot erigir-se com una completa i real carta de presentació per a l'alumne que s'acabi de llicenciar.

2. ABSTRACT:

Portfolio is an educative model that is working in Anglo-Saxon countries for nearly twenty years. However, at the Universitat Rovira i Virgili it has barely begun to be implemented. In fact, this year is the first one that this platform has become operational, specifically, and as a pilot program, in Communication Studies.

This paper aims to consider the feasibility of a project which seems very appropriate as a method which, on the one hand, facilitates a independent and critical evaluation by the students and, on the other hand, is erected as a real and complete letter of presentation for those ones that have just degreed.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

- 3. PARAULES CLAU (català):** Portafolis, TIC, EESS, Pràcticum
KEYWORDS (in English): EEES, Portfolios, Practicum

4. ÀREA DE CONEIXEMENT:

Ciències Socials i Jurídiques

5. ÀMBITO TEMÁTICO DEL CONGRÉS:

L'aprenentatge autònom de l'alumne

6. MODALITAT DE PRESENTACIÓ:

Comunicació electrònica

7. DESENVOLUPAMENT:

a) Objectius

Amb la introducció generalitzada de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) a les universitats catalanes i a les de la resta de l'Estat, així com també a arrel del continuat desenvolupament de les mateixes, l'educació superior ha vist reforçades, ampliades i transformades profundament les seves eines de gestió del coneixement, així com d'avaluació i comunicació amb els alumnes.

Des de la comunicació interpersonal a través del correu electrònic fins a la digitalització dels processos d'avaluació de les assignatures, passant per la instauració definitiva de les intranets i dels campus virtuals, molts són els recursos electrònics dels que disposem actualment per assolir una òptima i fructífera relació amb el nostre alumnat. En aquest sentit podem dir que es tracta, en

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

conjunt, d'innovacions tecnològiques que han esdevingut eines metodològiques molt eficaces a l'hora d'afavorir la recerca d'informació, la rapidesa en la comunicació i, en definitiva, els processos d'aprenentatge, els quals poden esdevenir ara veritablement grupals, interactius i dinàmics. La potencialitat pedagògica que ens ofereix Internet és, en aquest aspecte, gairebé infinita, alhora que sembla possibilitar una execució positiva dels objectius plantejats dins l'Espai Europeu de l'Educació Superior (EEES): adquisició de competències i habilitats de comunicació, pensament crític i independent, treball en grup en contextos multiculturals, avaluació continuada i personalitzada, entre d'altres.

Dins del gran ventall d'estrís que les TIC ens brinden per optimitzar les nostres tasques com a investigadors i docents universitaris, n'hi ha un que mereix una especial atenció. M'estic referint al Portafolis digital o e-Portafolis, una eina metodològica que, malgrat que fa anys que funciona en d'altres universitats (sobretot les d'origen anglosaxó), tot just enguany ha començat a desplegar-se i a ésser operativa en el cas de la Universitat Rovira i Virgili (URV). De fet, cal especificar que de moment està funcionant com a prova pilot exclusivament dins dels Estudis de Comunicació, que abracen els graus de Periodisme, Comunicació Audiovisual i Publicitat i Relacions Públiques.

No deixa de ser curiosa la tardanera inclusió d'aquesta eina a la URV. Per una banda, perquè la política de l'esmentada universitat respecte a la incorporació de les TIC en els seus diferents àmbits d'acció sempre ha estat proactiva i, fins i tot, podríem dir que també força capdavantera. I per altra banda, perquè des de fa anys que el Portafolis digital és considerada com una de les principals innovacions docents en l'àmbit de l'educació superior (López Fernández, 2004). De fet, podem datar la seva presència com a eina educativa i com a sistema d'avaluació alternatiu al tradicional a finals de la dècada dels anys 90 del segle XX, on cultures com la nòrdica o l'anglesa van avançar-se a la resta a l'aplicar-lo a les seves universitats (Lyons, 1998).

Si partim de les diferents aproximacions que des d'anàlisis acadèmiques s'han fet al Portafolis, podem corroborar que aquest es presenta com una mena de carpeta virtual en la que l'alumne va recollint els diferents treballs pràctics i teòrics que va realitzant al llarg dels seus estudis. Uns espais de treball personalitzats (els denominats Personal Learning Enviroment o PLE) que, al seu torn, permet, com apunta Natalia González Fernández, una reflexió sobre l'aprenentatge i una avaluació conjunta entre l'alumne i el professor (2005: 187).

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

Si bé més endavant ens centrarem amb més detall en les potencialitats –però també problemàtiques- del Portafolis digital, m’interessa aquí assenyalar que la iniciativa impulsada en aquest sentit des del Departament d’Estudis de Comunicació de la URV pretén anar més enllà d’aquests objectius ontològics i convertir l’e-Portafolis en una carta de presentació real que sigui d’utilitat als nostres futurs graduats a l’hora de trobar feina en el mercat laboral i que funcioni, per tant, com una mena de currículum que evidenciï de manera dinàmica, directa i original totes les seves habilitats. És en aquest punt on radica, segons la nostra opinió, el tret diferencial de la posada en pràctica d’aquesta eina dins els nostres estudis; un plantejament, aquest, que com veurem determina de manera clara la forma i el contingut dels Portafolis.

Si un dels objectius últims del projecte pilot del portafolis electrònic de la URV és concebre’l com a plataforma que d’alguna manera posicioni positivament als nostres alumnes dins del competitiu i actualment malmès món laboral, quins elements cal tenir en compte a l’hora de dissenyar-lo? Quins mitjans de presentació –àudio, vídeo, gràfics.- hem de considerar per vehicular la informació? Quin tipus de reflexions hi tenen cabuda? Quin nivell d’autonomia i personalització pot gaudir l’alumne a l’hora de crear les diferents vistes del portafolis? Quin paper hi juga el docent en aquesta configuració?

A continuació ens proposem entrar en detall en els trets característics d’aquesta plataforma per tal de poder anar donant resposta a totes aquestes qüestions.

b) Descripció del treball

e-Portafolis i Mahara

Seguint el model no només d’altres universitats (com la Universitat Internacional d’Andalucía), sinó també de currículums en línia de professionals de tots els àmbits del coneixement¹, la URV

¹ Entre aquests podríem destacar, dins l’àmbit del Periodisme, els e-Portafolis de Josephine Moulds (<http://www.josephinemoulds.co.uk/>), Alex Wood (<http://alexwood.me/>) o Ciara Leeming (<http://www.ciaraleeming.co.uk/>). En d’altres àmbits podem esmentar els portafolis electrònics de la pintura Kateri May (<http://visibledreams.net/mahara/view/view.php?id=131>), del dissenyador gràfic Josh Sullivan (<http://www.joshsullivan.me/>) o de la docent Stephanie Lander (<https://sites.google.com/site/stephanieladner/Home>).

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

va optar per desenvolupar el seu projecte de Portafolis digital a través de Mahara, una aplicació de codi obert sorgida el 2006 com a resultat d'un projecte finançat pel govern de Nova Zelanda i el nom de la qual significa, en llengua Māori, 'pensar' o 'pensament'.

L'elecció d'aquesta aplicació permet, més que cap altra, convertir el portafolis en quelcom més que una biblioteca que recopili diferents fitxers o com un espai on es visualitzin de manera ordenada i clara les evidències d'aprenentatge de cada alumne. En efecte, Mahara permet configurar l'e-Portafolis com una plataforma orgànica, permanentment canviant, en tant que no només permet a l'estudiant configurar diferents interfícies ('vistes') amb continguts seleccionats específicament per a cadascuna d'elles ('artefactes'), sinó que també opera com un sistema de xarxes socials en el qual el professor, el possible contractant i els propis alumnes poden interactuar i crear les seves pròpies comunitats en línia.

Així ho evidencien els diferents exemples de portafolis professionals esmentats anteriorment, tots ells diversos no només pel que fa al seu disseny, sinó també a l'elecció i disposició que fan de les diferents eines d'informació i de comunicació social que integren.

Fig. 1. Pàgina principal de l'e-Portafolis de l'escriptora, periodista i productora multimèdia Ciara Leeming.

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

Fig. 2. Pàgina principal de l'e-Portafolis del dissenyador gràfic Josh Sullivan

A banda de l'elevada personalització i de llibertat d'expressió que permet Mahara i que fa que cada e-portafolis sigui diferent de la resta (vegeu les figures 1 i 2), aquest sistema també ofereix els recursos següents:

- **Creació de blogs**, és a dir, de diferents entrades de text que funcionen com si fos un diari o quadern de notes en el qual l'alumne pot introduir els seus comentaris, idees o experiències relacionades amb el seu procés d'aprenentatge, i alhora recollir les opinions que sobre els seus treballs pugui rebre d'altres alumnes i/o professors. No cal dir que la manera en què aquest portafolis es publica a Internet i el mode en què s'organitzen tots aquests continguts, facilitat aquesta visualització i intercanvi de la feina realitzada, potenciant i optimitzant així els punts forts i els encerts de l'alumne i convertint el portafolis en una excel·lent eina de registre, seguiment i avaluació per part del professor. En aquest sentit, l'objectiu de la plataforma és que sigui pensada com un continent dinàmic i sempre millorable del procés i resultats d'aprenentatge de l'alumne, de manera que el tutor no només pugui veure el què aquell ha fet, sinó que també tingui l'opció de marcar els reptes a aconseguir en un futur.

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

- **Configuració d'un gestor d'arxius**, és a dir, una mena de magatzem virtual on l'alumne pot guardar documents diversos en diferents carpetes i subcarpetes organitzadores que li permetran després una millor gestió dels diferents continguts que conformin el seu portafolis.
- **Configuració d'una comunitat social en línia**, conformada per tots aquells usuaris que l'alumne hagi prèviament seleccionat o invitat. Aquests grups poden ser molt profitosos a l'hora de dur a terme determinades activitats d'aprenentatge i també per enriquir els diferents processos d'avaluació i d'autoavaluació. Es poden pujar continguts completament públics, o bé es poden compartir només amb usuaris registrats, amics, grups d'accés, tutors o usuaris invitats amb una clau d'accés limitada temporalment. En aquest punt caldria afegir que, a banda de permetre la interacció entre diferents comunitats d'usuaris, aquest sistema també permet integrar l'e-Portafolis amb eines del web social com són RSS, Youtube o Google Docs.
- **Creació del currículum vitae**. Dins de l'espai de configuració del Perfil de l'usuari, aquest té l'opció de confeccionar un currículum vitae electrònic, que pot ser adaptat i compartit amb audiències de diversa procedència. Es tracta d'un currículum molt flexible pel que fa als seus apartats i subapartats, que van des de la informació més bàsica a d'altres tipus de continguts que abracen des de la Carta de presentació a les aficions i interessos personals.
- **Integració del sistema amb la plataforma virtual Moodle**, plenament activa a la URV. D'aquesta manera, cada estudiant pot accedir, modificar i compartir el seu portafolis a través del Campus virtual de la universitat, sense necessitat de fer un nou registre a Mahara.
- **Un entorn de treball conformat per vistes**. Les vistes serien col·leccions de diferents arxius (entrades al blog, exercicis escrits, imatges, detalls del currículum vitae, enllaços, productes audiovisuals) que l'alumne prèviament hagi escollit. Aquest sistema li permet crear diferents espais segons la funcionalitat última de cadascun d'aquests i segons també quin tipus d'usuari tingui accés a la seva visualització. Així, per exemple, l'alumne pot crear una Vista específica per a mostrar-la a les diferents empreses que estiguin

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

interessades en el seu perfil professional, o bé crear-ne un altra únicament per a què el seu tutor acadèmic l'avaluï al finalitzar els seus estudis.

Fig. 3. Interfície principal del Portafolis de la URV.

És en aquest darrer punt on considerem que el plantejament de disseny i funcionalitats del portafolis electrònic de la URV l'atorga d'una flexibilitat idònia per convertir-lo en un estri metodològic no estrictament universitari. Tanmateix, és tasca del tutor acadèmic de l'alumne aconsellar-lo i guiar-lo en la configuració de la vista específica destinada a la seva visualització per part de les diferents empreses i institucions a les que l'estudiant busqui feina. En aquest sentit, lluny de buscar un llenguatge academicista que inclogui de manera específica les diferents competències, l'estudiant, amb l'ajuda del tutor, configurarà una vista on, a més de presentar-se en tant que possible candidat al lloc de feina al que aspira, mostrarà els exercicis, projectes i, en el cas que ens afecta, realitzacions audiovisuals, més destacades de la seva trajectòria com a

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

estudiant. També tenint sempre present el públic a qui va dirigida aquesta vista del portafolis, les reflexions que envoltin aquesta selecció de continguts no poden regir-se tant per un criteri descriptiu sobre el procés d'aprenentatge, sinó que han d'anar dirigides a contextualitzar els diferents treballs allà exposats i a subratllar les habilitats adquirides per l'alumne després de realitzar-los.

El portafolis com a carta de presentació

Un dels objectius dels programadors i gestors de contingut que treballen a la URV implementant i millorant les diferents eines tecnològiques de les què fa ús tota la comunitat universitària és, sense cap mena de dubte, que aquestes siguin el més intuïtives possibles. Mitjançant enquestes personalitzades i una acurada atenció a l'usuari, el Campus virtual i, en general, la digitalització de les tasques de docència, gestió i avaluació són sotmeses a un continuat procés de millora.

Per altra banda, des de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) s'ofereixen amb molta regularitat cursos de formació per al professorat vinculats, en la seva major part, amb les noves tecnologies. Entre aquests cursos, enguany s'han dut a terme diferents sessions formatives centrades específicament en la utilització de l'eina del Portafolis i destinades tant al professorat com als alumnes de primer curs dels graus de Periodisme, Comunicació Audiovisual i Publicitat i Relacions Públiques. Si bé tant els uns com els altres estem habituats a les TIC –en tant que des de fa anys que opera un Campus virtual cada any més complex i amb més funcionalitats- i per tant podem dir que estem en certa mesura culturitzats en la utilització de sistemes digitals en l'aprenentatge i en l'educació, requeríem d'un suport docent especialitzat que ens acompanyés en la nostra familiarització amb aquesta nova plataforma. L'objectiu va ser, en aquest sentit, doble: per una banda, es pretenia informar i formar a l'alumne en aquesta metodologia, de manera que no només aprengué a dominar totes les seves funcionalitats, sinó que també les valorés en tant que eina d'aprenentatge, d'avaluació i de registre de les habilitats i evidències específiques de cada usuari; per la seva banda, el professor devia, després del tutorial, ser capaç no només de gestionar i fer un seguiment del portafolis dels seus alumnes, sinó també i, sobretot, de definir quines evidències (des del currículum fins a la reflexió global del procés d'aprenentatge) creia necessàries que l'alumne reflectís en aquest entorn virtual.

Paral·lelament a aquestes sessions de formació, el Servei de Recursos Educatius va realitzar 'El Portafolis electrònic de la URV', un vídeo de poc més de set minuts que introdueix, tant a

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

l'alumnat com al cos docent, aquesta eina fins ara desconeguda en la universitat pública de Tarragona. Accessible des del campus virtual, el vídeo s'organitza en dues parts: a la primera, i mitjançant el personatge de Núria Ortega, una hipotètica alumne de primer del grau de Comunicació, s'expliquen les funcionalitats bàsiques del portafolis, així com s'elabora un breu manual d'ús del sistema a través de l'explicació que li fan a la jove dos alumnes d'Enginyeria de la mateixa universitat, els quals representa que ja han elaborat el seu portafolis electrònic. Mitjançant la visualització en un iPad del portafolis d'un d'ells, aquests van detallant els diferents continguts (presentacions de Power Point, fitxers de vídeo i d'àudio, documents del Google docs, arxius del Youtube, etc.) que es poden pujar en aquest espai i la manera de fer-ho, així com les opcions que ofereix aquesta eina per compartir-los en línia amb d'altres usuaris.

Fig. 4. Un dels moments del vídeo sobre el Portafolis en els que dos estudiants expliquen com configurar les vistes i com poder compartir-les.

Si m'interessa fer esment a aquest petit reportatge audiovisual és perquè l'enfocament que fa respecte a la utilitat del portafolis incideix, justament, en la seva aportació extrauniversitària en tant que currículum que va més enllà del clàssic currículum vitae –tant sigui aquest electrònic o no. En efecte, després d'aquesta primera part més explicativa, el vídeo dedica els quatre minuts

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

restants a ressaltar la importància que pot arribar a adquirir aquesta eina a l'hora de trobar una feina relacionada amb els estudis cursats. Així, en el vídeo apareixen diferents professionals que, ja sigui des de la perspectiva empresarial, com des del camp de l'orientació laboral, insisteixen en la cada vegada més urgent necessitat de fer currículums originals i suggestius que captin l'atenció del contractant i que, conseqüentment, ajudin a destacar l'aspirant per damunt de la resta. "Aproximar-se a l'empresa d'una forma original cada vegada està sent més important pel fet que de currículums n'hi ha una muntanya", comenta en un moment del vídeo la Susana Campanera, Orientadora Laboral de l'Oficina Jove del Baix Camp. "En el meu cas sí que em serviria (...): que puguin demostrar que són ells qui han originat aquelles experiències i aquells resultats és un valor afegit que els diferenciarà respecte a la resta", assegura per la seva banda Rosa Sánchez, coordinadora de Formació i Selecció de Kellog Company.

Fig. 5. Moment del vídeo 'El Portafolis de la URV' en que empresàries i orientadors laborals debaten sobre el valor afegit del portafolis a l'hora de contractar personal.

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

No és casual que la prova pilot del portafolis electrònic de la URV s'estigui fent als estudis de Comunicació i que, des d'aquests mateixos estudis, hagi sorgit la voluntat de plantejar aquesta eina no només com una plataforma de reflexió i avaluació acadèmica, sinó com un estri que pugui ser d'utilitat als estudiants tant bon punt surtin de la facultat o comencin, ja a quart curs, a plantejar-se fer pràctiques externes. Moltes de les assignatures que integren els plans d'estudis de Periodisme, Publicitat i Relacions Públiques i, sobretot, de Comunicació Audiovisual (matèries, per posar només uns quants exemples, com Introducció i Tècnica del Llenguatge Audiovisual, Creativitat Publicitària, Fotoperiodisme, Disseny Gràfic i Multimèdia o Gèneres i Formats audiovisuals) aglutinen un seguit d'exercicis pràctics de caràcter essencialment audiovisual. Sense anar més lluny, dues de les competències que els alumnes han d'assolir per tal de graduar-se en Comunicació Audiovisual són precisament 'utilitzar tècniques avançades de producció, realització en directe, animació, muntatge i postproducció de productes audiovisuals' i 'desenvolupar projectes complexos de programes i programacions audiovisuals i de productes interactius d'entreteniment i de creació'. Dit això, és més que evident que les expectatives que té el cos docent dels Estudis de Comunicació respecte a la funcionalitat i l'èxit del portafolis són molt elevades. Conscients que el perfil del nostre alumnat és, en general, altament tecnificat i molt procliu al consum actiu de productes audiovisuals –per no dir a la creació amateur però intensa dels mateixos– creiem necessària (i en aquests tres graus més que en cap d'altres) la configuració d'un espai com el de l'e-Portafolis que pugui aglutinar, a partir de d'una curosa selecció i edició, els treballs més significatius que cada alumne hagi pogut realitzar, individualment o en grup, al llarg de la seva carrera acadèmica. Considerem que el fet que un futur productor audiovisual, gestor cultural, programador o agent publicitari tingui l'oportunitat d'accedir a aquest entorn virtual abans o després de realitzar una entrevista de feina amb els nostres alumnes aporta avantatges a totes dues parts: per qui contracta, perquè d'un sol cop d'ull pot visualitzar no només les competències de l'aspirant, sinó també la seva creativitat i la seva manera de treballar; i també pel propi aspirant, que amb el portafolis pot gaudir d'un gran suport amb el què il·lustrar el seu currículum i amb el què donar fe de tot el en aquest diu què ha fet i, sobretot, què pot arribar a fer.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

c) Conclusions

Tal i com així se'ns informa en els crèdits finals del vídeo educatiu al qual hem fet referència en línies anteriors, a Catalunya cada any s'atorguen 22.000 títols universitaris, dels quals 2.100 només a la URV. Si a això li sumem les astronòmiques taxes d'atur que, com a conseqüència de la profunda i generalitzada crisi econòmica, colpegen actualment als joves espanyols, no podem estar més d'acord en que cada vegada més els recent graduats ho tenen més difícil a l'hora de trobar una feina relacionada amb els seus estudis. En la seva majoria mancats d'una experiència professional definida i de postgraus que enforteixin la vessant acadèmica dels seus currículums, a l'alumne mig que tot just acaba de graduar-se només li queda fer una excel·lent entrevista –en cas que el cridin per fer-la- per aconseguir un lloc destacat en el procés de selecció de personal que estigui duent a terme l'empresa a on aspira treballar.

En aquesta situació, el portafolis –que en després de la graduació de l'alumne ja haurà complert la seva funció com a eina cognitiva d'avaluació compartida- pot esdevenir quelcom certament útil: pot convertir-se, com ja hem esmentat, en una carta de presentació en la que l'estudiant, ja graduat o a punt de ser-ho, faci visibles tots aquells coneixements i habilitats que no tenen cabuda en un format de currículum més convencional. Aquest augment notori de la visualització de les seves capacitats és si cap encara més justificable en el cas dels estudiants d'alguns dels tres graus dels Estudis de Comunicació, unes carreres que, com ja hem comentat en línies anteriors, duen aparellades un conjunt de competències que suposen la realització de productes de caràcter fortament audiovisual. En aquest sentit, no tindria gaire lògica que si per una banda la universitat posa a disposició dels alumnes els laboratoris i equipaments d'última generació (càmeres digitals de vídeo i de fotografia d'alta definició, cabines d'edició multimèdia amb els programaris més moderns, platós de televisió i de ràdio de qualitat professional, etc.) per a que puguin realitzar amb la màxima qualitat les seves pràctiques, per l'altra banda aquestes caiguessin en l'oblit tan bon punt el professor les hagués avaluades. En aquest aspecte, el portafolis pot ser un espai idoni no només per conservar-les, sinó també per compartir-les amb d'altres comunitats (universitàries o no).

La comunicació i la compartimentació d'informació que durant tot el grau s'ha establert entre alumne i professor i ha estat durant aquell temps la raó de ser d'aquesta eina metodològica, pot transformar-se en un nou espai on l'alumne pot fer-se conèixer a la societat i rebre, per part d'aquesta, un *feed-back* que, al seu torn, l'ajudi a millorar els continguts i la presentació del seu portafolis i a corregir allò que no acaba de funcionar.

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

La vida del projecte de portafolis plantejat en el que de moment és una prova pilot dels Estudis de Comunicació de la URV, no s'acaba, per tant, a les portes de la universitat i, conseqüentment, tampoc es presenta com un simple instrument d'avaluació compartida entre l'alumne i el professor (Krause, 1996; González Fernández, 2005). De fet, podríem dir que tampoc conclouria en el moment en què l'alumne trobés la seva primera feina. En efecte, si aconseguim que des del primer curs fins al darrer aquest espai es configuri i es treballi tenint en compte la projecció futura que pot arribar a tenir acabat el grau, potser esdevindrem feliços testimonis d'una progressiva però gratificant transformació: la que converteixi el portafolis acadèmic dels nostres estudiants en un portafolis professional semblant als que hem vist a la part introductòria de l'article. Si assolim aquesta fita podrem dir, sense cap mena de dubte, que la repercussió de l'e-Portafolis en l'aprenentatge acadèmic –però també vital– dels nostres alumnes ha estat, certament, molt positiva. Per a que això succeeixi de ben segur que seran necessàries encara moltes proves, enquestes de satisfacció i continues millores en una eina que, si bé té uns quants anys de vida, segueix essent molt desconeguda per un ampli sector del món universitari. Esperem que aviat aquesta situació s'acabi revertint definitivament.

8. REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Arter, J.A. y Spandel, V. (1992). "Using portfolios of student work in instruction an assessment". Educational measurement: Issues and practice, 11(1), 36-44.

Barberá, Elena. (2008). *El estilo e-portafolio*. Barcelona: Editorial UOC.

González Fernández, N. (2005). De la memoria al portafolios en el Prácticum de la Titulación de Maestro: una propuesta metodológica alternativa". Revista *Ciències de l'Educació*. Any XXIX, III época. Tarragona.

Hilda E., Q. (1996). "El portafolio como estrategia para la evaluación. Teoría y didáctica de la lengua y de la literatura". Revista *Universidad Interamericana de Puerto Rico*. Núm. 8. Puerto Rico. Pp. 89-96.

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSIDAD: UNA INSTITUCIÓN DE LA SOCIEDAD

Krause, S. (1996). "Portfolios in teacher education: Effects of instruction on preservice teachers. early comprehension of the portfolio process". Journal of teacher education, 47, (2), 130-138.

López, O.; Rodríguez, J. L. & Rubio, M. J. (2004). "El portafolio electrónico como metodología innovadora en la evaluación universitaria: el caso de la OSPI". Ponencia presentada al Congreso Internacional EDUTEC 2004: Educar con tecnologías. De lo excepcional a lo cotidiano (17-19 de Noviembre de 2004, Barcelona). Disponible en Internet: <http://edutec2004.lmi.ub.es/pdf/179.pdf>.

Lyons, N. (Ed.) (1998). With Portfolio in hand: validating the new teacher professionalism. New York & London: Teachers College Press, Columbia University.

Martin- Kniep, Giselle O. (2001). *Portfolios del desempeño de maestros, profesores y directivos. La sabiduría de la Práctica*. Buenos Aires Argentina: Editorial Paidós.

Rodríguez Marcos, A. et al. (2002): *Cómo Innovar en el Prácticum de Magisterio. Aplicación del Portafolios a la enseñanza universitaria*. Madrid, SEPTÉM Ediciones, S.L.

Wolf, D. (1998). "Creating a portfolio culture". En N. Lyons, (Ed.). With portfolio in hand: Validating the new teacher professionalism. New York: Teacher College Press.

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2